Sut mae safbwyntiau seicolegol yn ymwneud â datblygiad ac ymddygiad plant

Y Dull Gwybyddol – Bruner

Damcaniaethwr dull	Prif agweddau'r dull neu'r ddamcaniaeth sy'n ymwneud â datblygiad ac ymddygiad plant	Cymhwyso'r dull ar gyfer ymarferwyr gofal plant ac addysgwyr mewn ysgolion a lleoliadau
Gwybyddol: Bruner **Geiriau allweddol:** - Cwricwlwm Sbiral - Enactif - Eiconig - Symbolaidd - Darganfyddol	Credai Jerome Bruner fod damcaniaethau megis ymddygiadaeth yn cynnwys agweddau pwysig ar ddysgu megis cymhelliant a greddf. Fel Piaget, datblygodd ddamcaniaeth datblygu fesul cam. Cynigiodd Bruner fodel, gyda thri dull o feddwl yn gysylltiedig â phrofiad, nid oedran. Credai mai bwriad addysg yw creu dysgwyr ymreolaethol sydd wedi dysgu sut i ddysgu; cyflwynodd dri model o gynrychiolaeth fel rhan o'i ddamcaniaeth ddysgu a chyflwynodd gysyniadau dysgu darganfyddol (discovery learning) a'r cwricwlwm sbiral. **Cynrychiolaeth enactif (0-1 oed):** Gan storio gwybodaeth yn seiliedig ar weithredoedd yn y cof, credai Bruner y gall plant ac oedolion ddwyn i gof dasgau drwy gof cyhyrol. **Cynrychiolaeth eiconig (1-6 oed):** Y gallu i storio lluniau meddyliol. Pan fydd plant yn dysgu gwybodaeth newydd, gall helpu os oes ganddynt ddelweddau gweledol a diagramau i atgyfnerthu esboniadau llafar. **Cynrychiolaeth symbolaidd (7 oed a throsodd):** Mae'r dull hwn yn ffordd fwy cymhleth o ddysgu yn seiliedig ar iaith. Mae'r meddwl yn cofio gwybodaeth drwy iaith, geiriau ac arwyddion mathemategol, ac yn eu storio a'u dosbarthu'n feddyliol. Mae damcaniaeth luniadaethol Bruner yn awgrymu y dylai pob dysgwr, yn cynnwys oedolion, brofi'r tri model dysgu o enactif i eiconig, i symbolaidd.	Mae'r cwricwlwm sbiral yn seiliedig ar y cysyniad y gellir dysgu gwybodaeth gymhleth i blentyn o unrhyw oed os caiff ei haddysgu mewn ffordd sy'n briodol o ran oedran a gallu. Credai Bruner y dylid dysgu gwybodaeth ar ffurf syml i ddechrau, ac yna ychwanegu ati'n nes ymlaen ar ffurf fwy cymhleth. Drwy wneud hyn, gellir addysgu unrhyw gysyniad neu bwnc ar lefelau fwyfwy anodd. Mae damcaniaeth Bruner yn datgan bod plant yn llunio eu dysg eu hunain drwy drefnu, categoreiddio a chodio gwybodaeth. Credai mai'r ffordd fwyaf effeithiol o wneud hyn yw drwy ddarganfod gwybodaeth yn hytrach na chael athro yn ei dweud wrthych. Rôl yr athro yw cefnogi a hwyluso dysgu drwy gynorthwyo'r broses o ddarganfod.